

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Doctrina 4. Desumpta ex cap. 16. & 17. lib. 3. Regum, in quibus describitur Impietas Baasæ & Zambri in domo regia combusti. Rigor Eliæ, comminanntis sterilitatem terræ. Resuscitatio filii defuncti ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

injustam Uriæ illi imputantur) non deliquerit, sed quoniam cædes Uriæ diu meditata, & altâ mente præconsiliata fuit. Adulterium autem exæstuans libidinis fervor, & nudæ pulchritudinis, subito spectatæ blandimentum, etsi à peccato non excuset, illius tamen peccatum extenuat. At scelus Uriæ diu meditatum, callidè inventum, consilii diuturnitate morosum enormissimum est, & obstinationi confine. Horrendum illud existisse peccatum, à Judæorum turba in Salvatorem commissum, nemo inficias ibit, qui altius impia perpendit verba, quæ ex maledictis hujus turbæ faucibus effluerant: *Tolle, tolle, crucifige clamantibus.* Sed si comparetur illi, quod perpetratum est à Phariseis & Scribis velut festuca est, comparata cum trabe. Causam hujus detegit S. Matthæus dum ait: *Manè autem factò consiliùm inierunt omnes Principes Sacerdotes & Seniores Populi adversus Jesum, ut eum morti traderent.* Ergò turbæ peccatum, vel ex ignorantia vel ex errore vel passione commissum, longè suâ malitiâ inferius est illò, quod à Sacerdotibus, Phariseis & Scribis præmeditatè commissum. Dionysius Senior Tyrannus Plutarchò teste cùm intellexisset; duos adolescentes famam ejus denigrare, eos ad Cœnam regalem invitavit, opiparè tractandos. Ut verò ibidem advertit; unum liberius vino indulgere, eundem liberum à se dimisit, utpote credens: hunc ex nimio vini appetitu, & secutâ inde ebrietate sui non compotem, errore potius, quàm malitiâ peccare solitum esse. Alterum verò morte punivit, quem sobrium invenerat, ratus: eundem ex malitia delinquere consuevisse. Non disparem in puniendis peccatis methodum videtur sequi divina Justitia. Peccata tua ò Christiane! præmeditatè commissa, severissimè punitura, veniam verò datura facilem delictis, ex errore vel passionis impetu perpetratis; hæc enim non obsunt, quò minus dicatur de te, sicut de Asa dictum, v. 11. capitis cit. *Fecit Asa Rectum ante conspectum Domini, sicut fecerat David Pater ejus.*

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 16. & 17. lib. 3. Regum, in quibus describitur Impietas Baasa & Zambri in domo regia combusti. Rigor Eliæ, comminantis sterilitatem terra. Resuscitatio filii defuncti matris Sareptana.

Considera 1. **P**Lurimîs hominibûs iræ nimum deditis idem evenire, N. 295.
quod evenerat Zambri, qui *amaricans* interpretatur. Ut
E e e enim

enim ille S. Scripturâ teste cap. 16. se ipsum succendit cum Domo regia, quam fuerat ingressus, ita iracundus homo se ipsum comburit, calore hujus vitii succendens corpus & animam. Quod confirmat Eccles. cap. 30. dicens: *Zelus & iracundia minuunt dies.* Addit causam hujus Bellovacensis speculô moral. lib. 3. p. 5. dist. 1. scribens: *Ira hominis cor dilacerat, & corrodit, ut gennimata viperarum corpus & latera matris, ubi aluntur vermes corrodescentes se, & dilacerantes, quos debet excutere è sinu suo, ubi nutrit.* Wenceslaus Bohemix Rex per leve verbulum ad iracundiam à pocillatore permotus, in apoplexiam incidit, & in paralyfin, in qua velut porcus in volutabro decem & octo dies transigens, teste Cuspinianô turpissimam exhalavit animam. Matthias Corvinus Hungariæ Rex Neostadiô in Austria potitus, cum die Palmarum ficus sibi iussisset apponi, selectiores autem haberi pro tunc non possent, adeò irâ intumuit, ut appoplecticus concideret, ac quasi in belluam mutatus, inter horridos, quos edebat mugitus, exspiraret. Tam horrendis exemplis haud dubiè territus Christiane, cogitabis, quæ remedia adhibeas frænandæ huic passioni, ne pares effectus in te quoque generet? talia si audire placet, suggeram tibi aliqua. Primum, & ut opinor, principale remedium iræ intra limites tenendæ, est frequens memoria miseri illius statûs, in quo versamur omnes, & vî cuius votis & spei nostræ contraria identidem occurrunt objecta. Quisquis ergò se ad talia æquò animò ferenda, antequam eveniant, per heroicam resignationem obarmaverit, tam facili conatu iræ motus frænabit, quàm quis telum effugiet, quod à longè prævidet. Fervebat olim Romanos inter & Persas certamen & pugna grandis: cum ecce in iplo pralii æstu Sol patitur Ecclipsin, magna ex parte obscuratus. Romani ante pugnam per Astronomos admoniti, nihil terroris ab his sumpsere tenebris, sed macti animò, & mirâ fortitudine perexere in hostem. Persæ autem cœlesti hâc novitate ceû telò improvîsò perterriti, laxatò ordine ibant præcipites in fugam, nullis Ducum aut monitûs, aut promissûs in pugna retenti; credebant enim non homines, sed & alstra sibi esse inimica. Quod Persas in fugam egit, hoc plures Christianos in subitam effundit iram, unica videlicet improvîsa fortunæ Ecclipsis, unica divitiarum, honoris, vel alterius amatæ rei jactura insperatò obveniens adeò eos perturbat, ut instar palearum à vento agitatarum, à passione iræ hâc illacque jactentur. Quod planè eis non evenisset, si sapiùs humanarum rerum cursum non secundum

dum vota sua, sed secundum veritatem multam experientiam comprobata, metirentur, praevisis malis, quae tam facile est obtingere. Ut enim grues securae per aërem volant, quando in ipso viae principio saxum rostro arripiunt, & arreptum constanter tenent: ita Christiani peccato animo adversitates ferent, quas facile occursuras prius attentam perpenderant mente. Alterum frangendae irae perutile remedium est, remove materia, aut fugere occasionem irae, hoc nobis suggerunt Barbari. Cothys Thracum Rex, cum esset naturam saevior in corripiendis subditis, vascula dono accepta, affabre elaborata, sed fragilia, ocius confregit, & demirantibus, cur id faceret? dixit: *ne seviorem in eos, qui fracturi erant.* Sic etiam Asverus, cum contra Aman sibi assidentem excandisset, surrexit de loco convivii, intrans hortum arboribus confitum Esther 7. ne praesente Aman aliquid in eum statueret, regiae Dignitati injuriam. Tertium remedium celeberrimum ille subministrat Monachus, dicere solitus: se ea de causa renuntiasse terrenis rebus, ne occasionem haberet irascendi: *meum enim illud & tuum et si frigidum sit verbum, plurimarum tamen rixarum est incentivum, quod etiam ab Ephrem satis cognitum, eum permovit, saeculo renuntiandi.* Haec remedia Christiane tibi sufficiant, ut non ambigo profutura, si debite fuerint applicata.

Considera 2. Eliam pie rigidum, & amanter severum egisse partes N. 296. veri parentis aut superioris, cujus est: non tantum obedientibus blandiri filiis & subditis, sed etiam rebelles terrere poenis. Quare Regem Achab compellat cap. 17. *Vivit Dominus Deus Israel, in cujus conspectu sto, si erit annis his ros & pluvia, nisi juxta oris mei verba.* Parentum & superiorum moderatus rigor virga est, & teste David *virga directionis* Psal. 44. quae per stolidum amorem aut timorem è manu excussa vertitur in colubrum, tam his, quam illis nocivum. *Equus indomitus evadit durus, & filius remissus evadit princeps.* Eccles. 30. in quae verba Hugo Card. ait: sicut equus indomitus & durus in praecipitium vadit, & se & sessorem suum interficit: sic filius indisciplinatus in peccatum ruit, & se & animam suam duplici morte afficit. Si quis amicum, ex alta turri lapsum, pede apprehenderet sub ipso lapsu, eum hoc actu vulnerans, & affligens, vitam tamen ei integram servans, plane quidquid foret de plaga, ingens ei beneficium praestaret servando vitam. Haud secus summam filiis aut subditis conferant gratiam parentes aut superiores illi, qui poenis eos ab interitu vitiorum praeservant, habentes

tes præ oculis mentis suæ illud factum Elia v. 19. hujus cap. qui filium è molli sinu matris, in quo jacebat mortuus, abreptum, duro imposuit lectulo, & impositum revocavit ad vitam.

FASCICULUS XLIV.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

*Desumpta ex cap. 18. & 19. lib. 3. Regum, in quibus describitur Elia Sa-
cra audacia in corripiendo Achab Rege. Ejus Sacrificium & confusio
Baalicarum. Fuga Elia à facie Jezabel. Panis ab Angelo sugienti por-
rectus. Elisai vocatio & unctio.*

N. 197. Considera I.

Quam audaciam Deus inspiret viris, veræ pieta-
ti & zelo honoris sui addictis: quippe Elias hîc
sibi obvium habens Regem Achab, in furias actum,
& in has voces erumpentem cap. 18. v. 18. *Tu es, qui conturbas Israël.
Ne quidquam inde territus, retulit ocus: non ego te turbavi, sed tu, &
Domus Patris tui. Strenuè ad propositum isthoc discurret S. Chrysost.
Homil. 5. ad Popul. asserens: Elias non spectavit Diadema, sed animam
sordibus indutam, squalentem, & omnî Reò miserius affectam respiciebat, & ipsum
intuitus captum esse, & vitiorum servum, ipsius Principatum contempsit &c. Obser-
vat Philo Hebræus: Moysen divinam legem universo Populo inculcan-
tem, non aliter fuisse locutum, ac si ad unicum tantummodò virum
verba dirigeret, ajebat enim: Non habebis Deos alienos. ut disceret inde
Posteritas: Hominem divinæ legis studiosum, & zelò honoris ejus
plenum, tam parum formidinis concipere à conferta multitudine,
quam haberet corrigendam, ac ab unico tantùm homine. Hinc S.
Hieronymus generosissimum zelotem Christum ipsum considerans,
profitetur: sibi verba deesse, quibus heroicum illud factum satis de-
prædicet, quod edidit ejiciendò omnes vendentes & ementes de Tem-
plo. Causam verò animositatis hujus assignat Euthymius dicens:*

quòd